

Aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-
Generaal
Postbus 20017
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2020-0000623987
Uw kenmerk
166597.03u

Datum 28 oktober 2020
Betreft Vragen over nulmeting rechtspraak in het kader van de
Omgevingswet

Met belangstelling heb ik kennis genomen van de reactie van de leden van de fractie van de PvdD, naar aanleiding van de nulmeting rechtspraak in het kader van de Omgevingswet.

De nulmeting rechtspraak vormt het startpunt van verdergaand onderzoek, om van daaruit ontwikkelingen in de rechtspraak ten gevolge van de stelselvernieuwing in het Omgevingsrecht te kunnen monitoren. Het is juist dat deze monitoring zich meer richt op kwantitatieve aspecten, zoals het aantal gedingen, aantal partijen dat deelneemt aan een geding, van welk bestuursorgaan het bestreden besluit is, behandeling door een meervoudige of enkelvoudige kamer en gegrond of ongegrondverklaring van een beroep. Ook worden gegevens verzameld over het type besluit waar een geding over gaat (bijvoorbeeld handhaving, vergunningverlening of bestemmingsplan).

Met de leden van de fractie van de PvdD ben ik het eens dat de gegevens uit deze monitoring niet rechtstreeks kunnen leiden tot conclusies over het fundamentele vraagstuk of een minder indringende toetsing door de bestuursrechter vanwege het gebruik van open normen, zal leiden tot een minder adequate rechtsbescherming. De gegevens die de monitoring zal opleveren zullen daaraan echter wel ondersteunend kunnen zijn. Ook anderszins zullen de kwantitatieve gegevens die de monitoring zal opleveren nodig zijn om gevolgen van de stelselherziening voor de rechtspraak in kaart te brengen.

Het voorgaande betekent dat ook ik van mening ben dat, naast de voorgenomen monitoring, een aanvullende actie nodig is om inzicht te krijgen in de effecten van de stelselherziening op het kwalitatieve vraagstuk met betrekking tot rechtsbescherming zoals door de leden van de fractie van de PvdD naar voren is gebracht.

Verwacht mag worden dat de eerste tijd na inwerkingtreding van de Omgevingswet niet meteen zinvolle conclusies te trekken zullen zijn over de rechtsontwikkeling over het gebruik van open normen in het omgevingsrecht en de gevolgen daarvan voor de rechtsbescherming. Lopende aanvragen worden immers nog op basis van het oude recht afgewikkeld, zodat in de rechtspraak nog geruime tijd oud recht zal worden toegepast. Verder geldt dat voor het

Datum

28 oktober 2020

Kenmerk

2020-0000623987

omgevingsplan een overgangperiode is voorzien. Het zal een aantal jaren duren voordat zinnig kan worden vastgesteld of gemeenteraden daadwerkelijk gebruik maken van de mogelijkheid om meer open normen toe te passen in een omgevingsplan en meer flexibiliteit te bieden aan het dagelijks bestuur bij het nemen van besluiten voor concrete situaties, zoals bij het kunnen verlenen van vergunningen of het stellen van maatwerkvoorschriften.

Voor een goede analyse van de rechtsontwikkeling op dit punt meen ik dat het niet nodig is om een kwantitatief onderzoek ('nulmeting') te starten. Daarvoor leent zo'n kwalitatief onderwerp zich minder goed en het verdient naar mijn mening de voorkeur om na een periode waarin ontwikkelingen op dit punt zichtbaar kunnen worden, een kwalitatieve analyse te maken naar de wijze waarop de rechtspraktijk zich onder het nieuwe stelsel ontwikkelt. Uiteraard moet bij een dergelijke analyse wel de rechtspraak onder het nu nog geldende recht worden betrokken en moet daarbij ook gebruik worden gemaakt van bestaande literatuur en onderzoek. Hier dient met een brede blik door deskundigen vanuit diverse invalshoeken naar gekeken te worden. Zeker nu gebruik van open normen en andere flexibiliteitsinstrumenten in het bestuursrecht niet alleen is voorbehouden aan het omgevingsrecht.

Om op zorgvuldige wijze aan de toezegging en de wens van de leden van de fractie van de PvdD te kunnen voldoen, ben ik voornemens de in te stellen evaluatiecommissie een voorstel voor de te verrichten analyse te laten ontwikkelen. Mijn verwachting is dat de commissie hiervoor kort na inwerkingtreding van de Omgevingswet een voorstel kan opleveren. Dit voorstel zal ik tegen die tijd met uw kamer delen

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. K.H. Ollongren